

REDAKCJA NAUKOWA  
Marzenna Anna Weresa

# **POLSKA**

## **RAPORT O KONKURENCYJNOŚCI 2014**

### **Dekada członkostwa Polski w Unii Europejskiej**



INSTYTUT GOSPODARKI ŚWIATOWEJ  
SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA W WARSZAWIE  
WARSZAWA 2014

**Publikacja jest wynikiem badań statutowych Kolegium Gospodarki Światowej SGH, finansowanych ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego i prowadzonych przez zespół badawczy Instytutu Gospodarki Światowej SGH.**

**Recenzent**

Krzysztof Marczewski

© Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2014

Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie, przedrukowywanie i rozpowszechnianie całości lub fragmentów niniejszej publikacji bez zgody wydawcy zabronione.

Wydanie I

**ISSN 2083-2281**

**ISBN 978-83-7378-907-4**

**Szkoła Główna Handlowa w Warszawie – Oficyna Wydawnicza**

02-554 Warszawa, al. Niepodległości 162

tel. 22 564 94 77, 22 564 94 86, fax 22 564 86 86

[www.wydawnictwo.sgh.waw.pl](http://www.wydawnictwo.sgh.waw.pl)

e-mail: [wydawnictwo@sgh.waw.pl](mailto:wydawnictwo@sgh.waw.pl)

**Aktualizacja okładki**

Monika Trypuz

**Skład i łamanie**

Gemma

**Druk i oprawa**

QUICK-DRUK s.c.

tel. 42 639 52 92

e-mail: [quick@druk.pdi.pl](mailto:quick@druk.pdi.pl)

Zamówienie 68/V/14

# Spis treści

|                             |   |
|-----------------------------|---|
| Przedmowa .....             | 9 |
| <i>Marzenna Anna Weresa</i> |   |

## CZĘŚĆ I

### ZMIANY POZYCJI KONKURENCYJNEJ POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ W LATACH 2004–2013

#### Rozdział 1

|  |           |
|--|-----------|
| <b>Rozwój gospodarczy i realna konwergencja .....</b>  | <b>13</b> |
| 1.1. Porównanie wyników gospodarczych w latach 2004–2013: Polska na tle UE .....                                   | 13        |
| <i>Zbigniew Matkowski, Ryszard Rapacki, Mariusz Próchniak</i>  |           |
| 1.2. Realna konwergencja dochodowa w UE – pozycja i szanse Polski .....  | 45        |
| <i>Zbigniew Matkowski, Mariusz Próchniak</i>   |           |
| 1.3. Zróżnicowanie dochodów i ubóstwo w Polsce. Wpływ członkostwa w UE<br>na zróżnicowanie dochodów w Polsce ..... | 64        |
| <i>Patrycja Graca-Gelert</i>   |           |

#### Rozdział 2

|  |           |
|--|-----------|
| <b>Pozycja konkurencyjna w zewnętrznych stosunkach gospodarczych .....</b>   | <b>95</b> |
| 2.1. Struktura geograficzna i rzeczowa polskiego handlu z zagranicą po dziesięciu<br>latach członkostwa w UE .....             | 95        |
| <i>Elżbieta Czarny, Katarzyna Śledziewska</i>  |           |
| 2.2. Wpływ członkostwa Polski w Unii Europejskiej na atrakcyjność Polski<br>dla zagranicznych inwestorów .....                 | 117       |
| <i>Tomasz M. Napiórkowski</i>  |           |
| 2.3. Bilans płatniczy, oficjalne aktywa rezerwowe i zadłużenie zagraniczne Polski –<br>zmiany w okresie członkostwa w UE ..... | 138       |
| <i>Bogdan Radomski</i>   |           |

## CZĘŚĆ II

### CZYNNIKI KONKURENCYJNOŚCI POLSKIEJ GOSPODARKI W LATACH 2004–2013

#### Rozdział 3

|   |            |
|---|------------|
| <b>Zasoby i ich produktywność .....</b>                                 | <b>147</b> |
| 3.1. Zmiany zasobów ludzkich w latach 2004–2013: Polska na tle UE ..... | 147        |
| <i>Mateusz Mokrogulski</i>  |            |

|   |     |
|---|-----|
| 3.2. Inwestycje i infrastruktura techniczna .....   | 162 |
| <i>Ireneusz Bil, Piotr Maszczyk</i>   |     |
| 3.3. Restrukturyzacja narodowego systemu innowacji w Polsce w kontekście członkostwa w UE .....                         | 178 |
| <i>Marzenna Anna Weresa, Małgorzata Stefania Lewandowska</i>  |     |
| 3.4. Zmiany łącznej produktywności czynników wytwórczych w latach 2004–2013 a konkurencyjność polskiej gospodarki ..... | 201 |
| <i>Mariusz Próchniak</i>  |     |

#### Rozdział 4

|   |            |
|---|------------|
| <b>Polityka gospodarcza, instytucje i ich jakość w Polsce w kontekście członkostwa w UE .....</b> | <b>215</b> |
| 4.1. Wpływ członkostwa Polski w UE na kierunki polityki gospodarczej w latach 2004–2013 .....     | 215        |
| <i>Jan W. Bossak</i>  |            |
| 4.2. Rozwój systemu finansowego .....   | 225        |
| <i>Oskar Kowalewski</i>   |            |

### CZĘŚĆ III CZŁONKOSTWO POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ I JEGO EFEKTY – WYBRANE ZAGADNIENIA

#### Rozdział 5

|  |            |
|--|------------|
| <b>Członkostwo Polski w UE a zmiany konkurencyjności gospodarki .....</b>                                    | <b>245</b> |
| 5.1. Polska w europejskich łańcuchach wartości .....   | 245        |
| <i>Mariusz-Jan Radło</i>   |            |
| 5.2. Nowe podejście do polityki innowacyjnej w Polsce jako rezultat przystąpienia do Unii Europejskiej ..... | 268        |
| <i>Arkadiusz Michał Kowalski</i>   |            |
| 5.3. Znaczenie funduszy europejskich dla poprawy innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki ..... | 283        |
| <i>Iwona Grabowska</i>   |            |
| 5.4. Wsparcie polskiego rolnictwa i obszarów wiejskich z budżetu UE .....                                    | 305        |
| <i>Elżbieta Kawecka-Wyrzykowska</i>  |            |
| 5.5. Zmiany na polskim rynku energii w warunkach członkostwa w Unii Europejskiej ...                         | 320        |
| <i>Grażyna Wojtkowska-Łodej</i>  |            |

#### Rozdział 6

|  |            |
|--|------------|
| <b>Wkład Polski do europejskich procesów integracyjnych .....</b>  | <b>335</b> |
| 6.1. Osiągnięcia polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej (wybrane kwestie gospodarcze i finansowe) ..... | 335        |
| <i>Adam A. Ambroziak</i>   |            |

---

|   |     |
|---|-----|
| 6.2. Rola Polski w kształtowaniu wschodniego wymiaru współpracy gospodarczej Unii Europejskiej w ramach Partnerstwa Wschodniego ..... | 354 |
| <i>Krzysztof Falkowski</i>  |     |

#### PODSUMOWANIE RAPORTU

|   |     |
|---|-----|
| Pozycja konkurencyjna Polski w Unii Europejskiej na początku 2014 roku – podsumowanie ..... | 375 |
| <i>Marzenna Anna Weresa</i>   |     |

## Rozdział 6

# Wkład Polski do europejskich procesów integracyjnych

Niniejszy rozdział dotyczy oddziaływania Polski na kształtowanie reguł funkcjonowania UE oraz polityki unijne. Analiza obejmuje dwie grupy zagadnień: osiągnięcia prezydencji Polski w UE w zakresie problematyki gospodarczej oraz rolę Polski w kształtowaniu współpracy gospodarczej Unii Europejskiej w ramach Partnerstwa Wschodniego.

### 6.1. Osiągnięcia polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej (wybrane kwestie gospodarcze i finansowe)

*Adam A. Ambroziak*

Celem niniejszego podrozdziału jest analiza wpływu Polski, jako kraju sprawującego prezydencję w Radzie Unii Europejskiej, na debatę europejską w odniesieniu do kwestii gospodarczych i finansowych. W związku z tym wyróżniono dwa przykłady sfer wpływu polskiej prezydencji na postępy prac programowych i legislacyjnych w odniesieniu do dokumentów będących na różnych etapach procesu decyzyjnego w UE: negocjacje wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020 jako przykład rozpoczęcia i ukierunkowania dalszej dyskusji oraz zakończenie procesu legislacyjnego dotyczącego nadzoru finansów publicznych państw członkowskich (tzw. „sześciopaku”).

Polska po raz pierwszy sprawowała urząd prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r. Głównym jej zadaniem, podobnie jak każdego innego kraju po wejściu w życie Traktatu z Lizbony, było zapewnienie sprawnego funkcjonowania Rady i jej współpracy z Komisją Europejską oraz Parlamentem Europejskim (Ambroziak,

2012). W ciągu zaledwie sześciu miesięcy trudno przeprowadzić cały proces legislacyjny w instytucjach unijnych (Ambroziak, 2011). W konsekwencji państwo sprawujące prezydencję może skoncentrować się przede wszystkim na poprawnym zarządzaniu pracami Rady, odpowiednimi relacjami z innymi instytucjami unijnymi i międzynarodowymi.

Jedną z możliwości, jaką daje urząd prezydencji w Radzie, jest rozpoczęcie zaplanowanej już wcześniej w ramach agendy europejskiej debaty na dany temat. Umiejętne zdefiniowanie stanowisk państw członkowskich, określenie stopnia ich istotności dla poszczególnych państw, a następnie wskazanie potencjalnych problemów i spornych kwestii oraz grup poparcia i sprzeciwu dla proponowanych rozwiązań jest kluczem do dalszych działań. Należy bowiem podkreślić, że państwo sprawujące prezydencję nie powinno ujawniać i nie może forsować swoich interesów. Jednakże właściwie określone problemy oraz poprawnie zdefiniowane grupy państw, pozwalają po przekazaniu urzędu prezydencji na przedstawienie swojego stanowiska i sprawną realizację swoich zamierzeń. Wydaje się, że takim przykładem w czasie polskiej prezydencji było rozpoczęcie rozmów na temat wieloletnich ram finansowych 2014–2020.

W czasie prezydencji prowadzone są również prace nad aktem prawnym, który już znajduje się w procedurze decyzyjnej. Po pierwsze, od sprawności prezydencji zależy kiedy dany akt prawny zostanie przyjęty. Państwa członkowskie, które nie są nim zainteresowane, mogą znacząco spowalniać prace organów przygotowawczych Rady oraz samej Rady. Po drugie, od umiejętności, pozycji w UE i merytorycznego przygotowania prezydencji zależy ostateczny kształt danego aktu prawnego. Przykładem takiego działania w czasie polskiej prezydencji było przyjęcie zestawu aktów prawnych wzmacniających nadzór nad finansami publicznymi państw członkowskich (tzw. „sześciopaku”).

## Negocjacje wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020

Wieloletnie ramy finansowe (WRF) na lata 2014–2020 były jednym z najważniejszych obszarów kształtujących priorytety polskiej prezydencji. W związku z tym, że pierwsza, pełna perspektywa finansowa po rozszerzeniu UE w 2004 r. kończyła się w 2013 r., władze polskie, chcąc wciąż być istotnym graczem w tym obszarze, doprowadziły do uzgodnienia i sprawowania prezydencji w ramach tria z Danią i Cyprem właśnie w okresie głównych prac nad wieloletnimi ramami finansowymi na półtora roku przed planowanym przygotowywaniem regulacji wdrażających WRF. Stąd nieprzypadkowo przejście przez Polskę prezydencji w Radzie zbiegło się z przedstawieniem przez Komisję aktów prawnych dotyczących wieloletnich ram finansowych (KOM(2011)500, SEC(2011)867, SEC(2011)868). W „Programie polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, 1 lipca 2011 r. – 31 grudnia 2011 r.” wskazano, że Polska będzie dążyła do wypracowania jak najkorzystniejszej oferty budżetu dla całej Unii Europejskiej (MSZ, 2011). Podkreślono również, że w czasach kryzysu to właśnie budżet unijny powinien stać się narzędziem inwestycyjnym, który istotnie przyczyni się do wzrostu gospodarczego UE. W konsekwencji definiowanie nowego unijnego budżetu oznaczało *de facto* definiowanie kształtu Unii na najbliższą dekadę. Polska założyła przy tym, że nowe ramy finansowe i zwiększenie współpracy w ramach Unii jest właściwą odpowiedzią na kryzys

gospodarczy i wyzwania, które przyjdzie podejmować społeczeństwu europejskiemu w najbliższych latach. Celem Polski było szczegółowe omówienie propozycji Komisji, jak również identyfikację stanowisk wszystkich państw członkowskich tak, aby umożliwić zawarcie porozumienia na dalszym etapie prac. Zadanie to było o tyle istotne, że pozycjonowało poszczególnych graczy UE oraz dawało możliwość określenia taktyki działań wobec zidentyfikowanych problemów.

## Formuła rokowań

Komisja Europejska przedstawiła po raz pierwszy propozycje wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020 (KOM(2011) 398, KOM(2011) 500) w trakcie posiedzenia Rady ds. Ogólnych w dniu 18 lipca 2011 r. (Dok. nr 13019/11, 2011). Na podstawie tych dokumentów w dniach 28–29 lipca 2011 r. odbyło się w Sopocie nieformalne posiedzenie ministrów ds. europejskich. Taka formuła oznaczała, że przedstawiciele państw członkowskich mogli swobodnie się wypowiadać, nie było żadnego oficjalnego protokołu ze spotkania, ani nie podejmowano żadnych wiążących deklaracji. Jeśli chodzi o prace w Radzie, to kwestie związane z wieloletnimi ramami finansowymi na lata 2014–2020 były prowadzone przede wszystkim na forum grupy roboczej Rady przyjaciół prezydencji z wykorzystaniem wyników wspomnianego nieformalnego spotkania w Sopocie. Powyższe podejście należy ocenić bardzo wysoko z punktu widzenia skuteczności realizacji założonych celów. Polska, w przeciwieństwie do rokowań nad wieloletnimi ramami finansowymi na lata 2007–2013, rozpoczęła prace od debaty na szczeblu politycznym, co uniemożliwiło odrzucenie tego projektu przez np. płatników netto, jak miało to miejsce w 2005 r. podczas prezydencji irlandzkiej.

Szczególnie istotnym osiągnięciem polskiej prezydencji w tej sferze było negocjowanie propozycji Komisji Europejskiej dotyczących WRF, a nie tych, które były składane przez poszczególne grupy państw (Dowgielewicz, 2012, s. 18). Pierwszym wyznacznikiem podjętych działań w ramach tej grupy był raport sporządzony przez Polskę (Dok. nr 13127/11, 2011) na podstawie odpowiedzi na kwestionariusz przygotowany w oparciu na propozycję Komisji. W tym kontekście można uznać za sukces polskiej prezydencji, że ostatecznie większość państw nieformalnie uznało propozycję budżetu na lata 2014–2020 przedstawioną przez Komisję Europejską za podstawę do dalszych negocjacji przy jedynie sprzeciwie przedstawicieli Zjednoczonego Królestwa, Szwecji oraz Węgier. Pierwsze z tych państw postulowało co najmniej zamrożenie faktycznych płatności z unijnego budżet, drugie żądało ograniczenia wydatków na tradycyjne dziedziny jak rolnictwo i rozwój uboższych regionów i zmianę celu środków finansowych na innowacyjne rozwiązania. Sprzeciw Węgier wynikał natomiast z zaniżenia prognozy wzrostu PKB przez Komisję, co negatywnie odbijało się na wielkości środków dostępnych w tym państwie na politykę spójności.

Należy podkreślić, że Polska, jako kraj sprawujący prezydencję, nie mogła zgłaszać swoich własnych propozycji, natomiast mogła je sformułować i przedstawić w terminie późniejszym (MSZ, 2012). Podejście to znalazło potwierdzenie natychmiast po przekazaniu urzędu prezydencji Danii w stanowisku RP z 2 stycznia 2012 r., w którym



stwierdzono, że Polska uznaje, że propozycja ram finansowych przedstawiona przez Komisję jest dobrą podstawą do dalszych negocjacji; z satysfakcją wita odejście od logiki *juste retour* i skupienie się na realizacji tych polityk, które odpowiadają na wyzwania stojące przed UE (MSZ, 2012).

Warto również zauważyć znaczącą zmianę w umiejscowieniu prawnym wieloletnich ram finansowych. Perspektywa finansowa na lata 2007–2013 była wynegocjowana i przyjęta na podstawie porozumienia międzyinstytucjonalnego z 2006 r. Natomiast wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020 musiały być przygotowywane po raz pierwszy na podstawie postanowień art. 312 TFUE, w którym zapisano, co jest nowością, że Rada, stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą, przyjmuje jednomyślnie, po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego, rozporządzenie określające wieloletnie ramy finansowe. Stąd też należy odnotować nowe podejście przyjęte przez polską prezydencję do współpracy z innymi instytucjami unijnymi, w tym bliższą kooperację z Parlamentem. Z punktu widzenia proceduralnego Parlament jest włączony w formalne przyjęcie (a nie wypracowywanie) wieloletnich ram finansowych. Jednakże już w październiku 2011 r. polska prezydencja zorganizowała, wraz z Komisją i właśnie Parlamentem Europejskim, konferencję wysokiego szczebla poświęconą wieloletnim ramom finansowym na lata 2014–2020. W jej trakcie nie dyskutowano o wielkościach i podziale środków unijnych, tylko o kluczowych kwestiach, w ramach których można było uzyskać porozumienie m.in. w odniesieniu do:

- jasnego powiązania budżetu ze strategią „Europa 2020”;
- dziedzin, które zapewniają najlepsze wyniki na szczeblu europejskim, takich jak jednolity rynek, inwestycje w infrastrukturę i badania naukowe itp.;
- upraszczania sposobu wydatkowania środków z budżetu.

## Koncepcja negocjacji

Komisja w projekcie WRF zaproponowała siedmioletni budżet w kwocie zobowiązań do 1025 mld euro, tj. 1,05% DNB UE (w latach 2007–2013 było 993,6 mld euro i 1,12% DNB UE) oraz płatności w wysokości 972,2 mld euro, tj. 1% DNB UE, co stanowiło nominalny wzrost o 5,1% wobec lat 2007–2013 (942,8 mld euro i 1,06% DNB UE) (KOM(2011) 500, p. 7). Kwota ta stanowiła siedmiokrotność budżetu UE w roku 2013 powiększoną o stopę inflacji, z zastrzeżeniem, że to zwiększenie nie obejmuje wsparcia na rzecz polityki spójności i wspólnej polityki rolnej. Ponadto Komisja zaproponowała wyłączenie finansowania z budżetu Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR), powołanego w ramach Konwencji z Kotonu na rzecz wspierania państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (Dz.U. L 317, 15.12.2000, s. 3, Ambroziak, 2000a, Ambroziak 2000b), projektu ITER (Dz.U. L 90, 30.3.2007, s. 58) i GMES (Dz.U. L 276 z 20.10.2010, s. 1) oraz wdrażania Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji (Dz.U. L 406 z 30.12.2006, s. 1, Dz.Urz. C 139, 14.06.2006, s. 1.). Uwzględnienie tych instrumentów i funduszy w budżecie oznaczałoby jego wzrost o około 0,11 punktów procentowych w stosunku do DNB UE (wartość w zobowiązaniach na poziomie 1 083 mld euro, a 1,11% w relacji do DNB UE) (KOM(2011) 500).

Oceniając efekty działania polskiej prezydencji warto zwrócić uwagę na dwie istotne inicjatywy przeciwników większego budżetu. Po pierwsze, już w grudniu 2010 r. na marginesie Rady Europejskiej na podstawie propozycji Zjednoczonego Królestwa (The Guardian, 2010), Reuters, 2010a) pięć państw-płatników netto do budżetu unijnego (Niemcy, Francja, Finlandia i Niderlandy) podpisało list (Letter, 2010) z żądaniem utrzymania wielkości budżetu uwzględniającego jedynie inflację (Euro-inside, 2011, Reuters, 2010b). Odpowiedzią na to stanowisko był list z maja 2011 r. podpisany przez ministrów do spraw europejskich trzynastu państw beneficjentów-netto (Bułgarii, Czech, Estonii, Grecji, Węgier, Łotwy, Litwy, Portugalii, Polski Rumunii, Słowacji, Słowenii, Hiszpanii) (EurActive, 2011a, PAP, 2011b), którzy opowiedzieli się za utrzymaniem budżetu UE jako istotnego instrumentu wyjścia z kryzysu gospodarczego, zwiększającego konkurencyjność Unii oraz wzmacniającego wewnętrzną spójność (Mendez C. et. al., (2011), s. 16). Polska przyłączyła się do tych głosów po przekazaniu urzędu prezydencji, zdecydowanie popierając zarówno pozostawienie poza budżetem UE Rezerwy na Pomoc Nadzwyczajną, Funduszu Solidarności, jak i propozycje wyłączenia ITER i GMES z limitów perspektywy finansowej (MSZ, 2012, s. 16). Po drugie, jeszcze w trakcie prezydencji, przy okazji posiedzenia Rady ds. Ogólnych we wrześniu 2011 r. osiem państw: Austria, Finlandia, Francja, Niemcy, Włochy, Niderlandy, Szwecja i Zjednoczone Królestwo podpisały deklarację przeciwko zwiększaniu budżetu na lata 2014–2020 (Gov.uk, 2011, EUBusiness, 2011, PAP, 2011c), argumentując, że ramy finansowe powinny obejmować wszystkie dostępne instrumenty w celu zapewnienia przejrzystości oraz kontroli ich wydatkowania. W przeciwnym razie, jak argumentowały te państwa, realne obniżenie wielkości budżetu, przy wyłączeniu z jego finansowania kilku funduszy, jest złudne. Również Hiszpania, Czechy i Dania zapowiadały, że dołączą do tej grupy państw (Węc, 2012, s. 9), co uczyniły dwa z nich: Czechy oraz Dania, po zakończeniu prezydencji.

Trudno było spodziewać się uzgodnienia kwot budżetowych na początku negocjacji wieloletnich ram finansowych. Dyskusja prowadzona przez prezydencję polską pozwoliła jednakże ujawnić zarówno stanowiska, jak i argumenty wszystkich zainteresowanych stron. W efekcie, zdecydowanym sukcesem Polski w tej sferze było skoncentrowanie rozmów na temat priorytetów w polityce i działaniach UE na lata 2014–2020, a nie na wielkościach wydatków, jak zazwyczaj to było przy poprzednich rokowaniach.

## Wybrane problemowe rozwiązania

Nie należy oczekiwać, aby w ciągu sześciu miesięcy sprawowania prezydencji w Radzie można było rozpocząć rozmowy, uzgodnić stanowiska, znaleźć kompromisowe rozwiązania oraz uzyskać dla nich polityczną akceptację. Jednakże warto zwrócić uwagę na wybrane kwestie, których pierwszy kształt był wyznaczony w trakcie polskiej prezydencji, a ostateczny wypracowany w lutym, listopadzie i grudniu 2013 r. odpowiednio przez Radę Europejską, Parlament Europejski i Radę, nawiązuje do pierwotnych, wstępnych ustaleń.

Jeśli chodzi o czas obowiązywania wieloletnich ram finansowych, Komisja zaproponowała siedmioletni okres, co powinno przede wszystkim pozwolić na lepsze powiązanie z celami ustalonymi w strategii „Europa 2020”. Koncepcja ta została zaakceptowana przez wszystkie państwa członkowskie UE w trakcie posiedzenia Rady ds. Ogólnych pod przewodnictwem polskiej prezydencji we wrześniu 2011 r. (Dok. nr 13587/11, 2011). Było to zgodne z interesem Polski, która po przekazaniu urzędu prezydencji, jednoznacznie opowiedziała się za siedmioletnim okresem trwania WRF (MSZ, 2012a, s. 14).

Kolejną kwestią dyskutowaną w trakcie polskiej prezydencji była struktura WRF. Komisja zaproponowała połączenie dotychczasowych poddziałów 1a „Konkurencyjność na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” i 1b „Spójność na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” w jeden dział 1 „Inteligentny wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu”. W trakcie dyskusji kilka państw członkowskich – największych beneficjentów polityki spójności – opowiadało się za utrzymaniem odrębnych wydatków na spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną, gdyż propozycja Komisji była traktowana jako zagrożenie zmniejszenia środków dostępnych w ramach tej polityki (Dok. nr 17448/1//11, 2011). Również Polska, po przekazaniu Danii urzędu prezydencji, wyraziła swój sprzeciw wobec połączenia dotychczasowych poddziałów 1a i 1b w jeden, argumentując, że wyjątkowy charakter polityki spójności, a w szczególności pełne realokowanie jej środków między kraje kohezyjne nadal uzasadniają potrzebę umiejscowienia jej w osobnym poddziale (MSZ, 2012a, s. 14), co znalazło swoje odzwierciedlenie w ostatecznych ustaleniach w sprawie WRF.

Już w trakcie polskiej prezydencji rozpoczęto dyskusję w sprawie tzw. warunkowości makrofiskalnej, wspierającej działania na rzecz zachowania dyscypliny fiskalnej, skuteczniejszego i w większym stopniu zorientowanego na wyniki wydatkowania środków unijnych zarówno na szczeblu UE, jak i państw członkowskich. Wymogi te w trakcie organizowanych przez polską prezydencję posiedzeń były kontestowane ze względu na nieuwzględnienie zasady pomocniczości, sprawiedliwego traktowania wszystkich państw oraz skuteczności polityki spójności. Wiele państw członkowskich wskazało również, że wspomniane wypełnianie uwarunkowań makrofiskalnych może doprowadzić do ekonomicznie nieuzasadnionego efektu procykliczności, podwójnego nakładania sankcji (oprócz sankcji wynikających z tzw. „sześciopaku”) oraz penalizacji beneficjentów (17448/1/11 REV 1, s. 5). Z punktu widzenia Polski warunkowość *ax-ante* jest instrumentem gwarantującym, że warunki sukcesu wsparcia polityki spójności są zapewnione na początku okresu programowania. W konsekwencji Polska akceptowała propozycję Komisji, aby niewypełnienie uzgodnionych zobowiązań w zakresie spełnienia warunków wstępnych prowadziło do zawieszenia części lub całości płatności pośrednich dla danego programu operacyjnego (MSZ, 2012a, s. 8). Ostatecznie uzgodniono, zgodnie z sugestiami Polski, najpierw jako kraju sprawującego prezydencję, a następnie jako zwykłego członka UE, że w przypadku nieprzestrzegania stabilności finansów publicznych, będzie możliwość zawieszania w pierwszej kolejności zobowiązań, a dopiero na drugim miejscu płatności w ramach WRF.

## Wprowadzenie nadzoru nad finansami publicznymi

Polska, mimo że brała aktywny udział w pracach nad legislacją dotyczącą nadzoru nad finansami publicznymi, została jednak zaskoczona potrzebą kontynuowania negocjacji nad niezgodnionymi aktami prawnymi dotyczącymi paktu stabilności i wzrostu (PSW) z 1997 r. (Dz.Urz. C, 2.08.1997, s. 1.). PSW był wykonywany przez dwa rozporządzenia: nr 1466/1997 z 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowej oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych (Dz.Urz. L 209, 2.08.1997, s. 1.), w którym określono zasady dotyczące zawartości, sposobu przekazywania, badania i monitorowania programów stabilności i programów konwergencji oraz nr 1467/1997 w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (Dz.Urz. L 209, 2.08.1997, s. 6.), w którym zdefiniowano procedury wszczynane przez Komisję w związku z występowaniem nadmiernego deficytu oraz sankcje nakładane przez Radę w postaci nieoprocentowanego depozytu lub kary.

Pierwszym poważnym sprawdzianem dla PSW były lata 2001–2003, kiedy w wyniku kryzysu i poluzowania polityki fiskalnej wszczęto procedurę nadmiernego deficytu przeciwko Niemcom (Dz.U. L 34, 11.2.2003, s. 16, Dz.U. L 183, 13.7.2007, s. 23) oraz Francji (Dz.U. L 165, 3.07.2003, s. 29, Dz.U. L 68, 8.03.2007, s. 3). W obu przypadkach Komisja uznała działania tych państw za nieodpowiednie lub nieskuteczne oraz zaleciła Radzie podanie zaleceń do publicznej wiadomości oraz wezwanie obu państw do przyjęcia w wyznaczonym terminie środków niezbędnych do ograniczenia deficytu. Jednakże Rada (Dok. nr 14492/1/03 REV 1, 2003) zamiast podjąć właściwe decyzje<sup>1</sup>, przyjęła wnioski<sup>2</sup> dla każdego z tych państw, na podstawie których zawieszono procedurę nadmiernego deficytu<sup>3</sup>. W kolejnych latach, zamiast skorzystać z sugestii Komisji dotyczących wzmocnienia działania PSW (COM(2002) 668, KOM(2004) 581), na podstawie zaleceń Rady Europejskiej z marca 2005 r. (Dok. nr 7619/1/05 REV 1, 2005) zmieniono legislację (Dz.Urz. L 174, 7.07.2005, s. 1., Dz.U. L 174, 7.07.2005, s. 5.). Zobowiązano Komisję i Radę, aby dokonując oceny i podejmując decyzję o istnieniu nadmiernego deficytu, zamiast odnosić się tylko do rocznego spadku realnego PKB o co najmniej 2%, uwzględniano różne, często niemierzalne zjawiska, w tym: poważne pogorszenie koniunktury, stopień realizacji polityk w ramach strategii lizbońskiej, a także wszelkie inne czynniki, które, w opinii danego państwa członkowskiego, mają znaczenie dla prawidłowej oceny przekroczenia wartości odniesienia. Wprowadzenie tych

<sup>1</sup> Za podaniem do publicznej wiadomości głosowały Belgia, Dania, Grecja, Hiszpania, Niderlandy, Austria, Finlandia i Szwecja (37 głosów na 87 przy wymaganych 58), zaś za przyjęciem w wyznaczonym terminie środków Belgia, Grecja, Hiszpania, Niderlandy, Austria i Finlandia (30 głosów na 87 przy wymaganych 58).

<sup>2</sup> Wnioski przyjęte głosami Belgii, Grecji, Irlandii, Włoch, Luksemburga i Portugalii oraz zamiennie Niemiec i Francji – 40 głosów na 77 przy wymaganych 49.

<sup>3</sup> Decyzja ta została uznana za nieważną przez Trybunał Sprawiedliwości, Wyrok Trybunału (w pełnym składzie) z dnia 13 lipca 2004 r., sprawa C-27/04.



rozwiązań oznaczało *de facto* rozmontowanie PSW, akceptację dla niezrównoważonych finansów publicznych, czego skutki zaobserwowano już 3 lata później, gdy okazało się, że UE nie posiada sprawnych rozwiązań prawno-instytucjonalnych, które zapobiegłyby wystąpieniu kryzysu zadłużenia.

## Koncepcja „sześciopaku”

Na podstawie doświadczeń kryzysu gospodarczego Komisja przedstawiła dwa komunikaty w maju (KOM(2010) 250) i czerwcu 2010 r. (KOM(2010) 367), w których wskazała na konieczność wzmocnienia koordynacji polityki gospodarczej. Jak się okazało, sytuacja gospodarcza w państwach strefy euro była na tyle zła, a zalecenia Komisji na tyle przekonujące, że Rada Europejska w czerwcu 2010 r. (EUCO 13/10). zarekomendowała pełne wdrożenie obowiązujących przepisów w zakresie dyscypliny budżetowej oraz uznała za konieczne m.in. wzmocnienie części prewencyjnej i naprawczej PSW oraz uwzględnienie w ramach nadzoru budżetowego poziomów zadłużenia i ogólnej stabilności finansów publicznych. W odpowiedzi Komisja przedłożyła 29 września 2010 r. zestaw regulacji prawnych: pięciu rozporządzeń i jednej dyrektywy (tzw. „sześciopak”) stanowiących nową architekturę nadzoru budżetowego w państwach strefy euro (tabela 1).

Tabela 1

### Zestawienie legislacji wzmocniającej nadzór nad finansami publicznymi państw członkowskich (tzw. „sześciopaku”)

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1175/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych (Dz.Urz. L 306, 23.11.2011, s. 12),
- Rozporządzenie Rady (UE) nr 1177/2011 z dnia 8 listopada 2011 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1467/97 w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (Dz.Urz. L 306, 23.11.2011, s. 33),
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1173/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie skutecznego egzekwowania nadzoru budżetowego w strefie euro (Dz.Urz. L 306, 23.11.2011, s. 1.),
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz.Urz. L 306, 23.11.2011, s. 25),
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1174/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie środków egzekwowania korekty nadmiernych zakłóceń równowagi makroekonomicznej w strefie euro (Dz.Urz. L 306, 23.11.2011, s. 8),
- Dyrektywa Rady 2011/85/UE z dnia 8 listopada 2011 r. w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich (Dz.Urz. L 306, 23.11.2011, s. 41).

Prace nad tym pakietem odbywały się pod olbrzymią presją polityczną, w tym w ramach konsultacji ze specjalną grupą zadaniową ds. zarządzania gospodarczego, na której czele stał przewodniczący Rady Europejskiej Herman Van Rompuy. Rada

Europejska już w lutym 2011 r. (EUCO 2/11 REV 1) wezwała Radę, aby w ciągu miesiąca wypracowała podejście ogólne w sprawie „sześciopaku” tak, aby do końca czerwca osiągnąć ostateczne porozumienie z Parlamentem Europejskim. Rada, zgodnie z narzuconym harmonogramem, w lutym 2013 r. (Dok. nr 6514/11, 2011) dyskutowała kwestie związane z „sześciopakiem”, aby ostatecznie przyjąć tzw. ogólne podejście w marcu 2011 r. (Dok. nr 7960/11, (2011), eu2011.hu, 2011a).

W Parlamencie Europejskim projektem „sześciopaku” zajmowała się Komisja do Spraw Ekonomicznych i Finansowych przy wsparciu ze strony Komisji Budżetowej i Komisji do Spraw Zatrudnienia i Spraw Społecznych, która po trzech kolejnych debatach, przyjęła w kwietniu 2011 r. zestaw projektów stanowisk Parlamentu (A7-0178/2011, A7-0179/2011, A7-0180/2011, A7-0182/2011, A7-0183/2011, A7-0184/2011). Były one na tyle sprzeczne z dokumentami przyjętymi przez Radę w marcu 2011 r., że na posiedzeniu Rady ds. Ekonomicznych i Finansowych w maju 2011 r. (Dok. Nr 10191/11, 2011) prezydencja węgierska wezwała wszystkie strony, aby zachowały konstruktywną postawę i wykazały taki stopień elastyczności, jaki będzie potrzebny do osiągnięcia porozumienia w czerwcu 2011 roku. Wówczas okazało się, że głównymi problemami w rozmowach z Parlamentem Europejskim są: zaostrenie sankcji finansowych, rozszerzony zakres stosowania odwróconej kwalifikowanej większości głosów, procedura przyjmowania tabeli wskaźników dotyczących nierównowagi makroekonomicznej, między instytucjonalny dialog, średniookresowe rozwiązania zarządzania kryzysem oraz kodyfikacja Semestru Europejskiego (Eu2011.hu, 2011b). Wcześniej uzgodniony dokument został jednakże zmieniony na posiedzeniu Komisji ds. Ekonomiczno-Finansowych Parlamentu Europejskiego. Stąd też prezydencja węgierska, w odpowiedzi na wprowadzone poprawki przez komisję parlamentarną, ponownie przedłożyła projekt „sześciopaku” na Radę w dniu 20 czerwca 2011 r. (Dok. Nr 10595/11, 2011). Uwzględniono w nim zarówno niektóre żądania Parlamentu, jak i państw członkowskich, co zaowocowało jednomyślnym uzgodnieniem zaktualizowanego podejścia ogólnego. Rada ustąpiła w kilku miejscach: włączono Parlament Europejski w formułę Semestru Europejskiego, zinstytucjonalizowano dialog gospodarczy między instytucjami unijnymi, włączono Parlament w uzgadnianie tabeli wskaźników określających nierównowagę makroekonomiczną, wzmocniono niezależność organów statystycznych i wprowadzono kary dla państw członkowskich za fałszowanie danych, rozszerzono stosowanie głosowania odwróconą kwalifikowaną większością, zwiększono sankcje nakładane na państwa za nieprzestrzeganie procedury nadmiernego deficytu, umożliwiono Komisji regularny przegląd legislacji w tym obszarze. Wydaje się, że głównym problemem, jaki wówczas pozostał było rozszerzenie systemu głosowania odwróconą kwalifikowaną większością w sprawach objętych częścią prewencyjną paktu stabilności i wzrostu (Eu2011.hu, 2011c).

Jednakże na posiedzenie plenarne Parlamentu Europejskiego w dniu 23 czerwca 2011 r. nie wniesiono poprawionej wersji przez Radę, ale projekt zmodyfikowany przez komisję parlamentarną (Eu2011.hu, 2011d). Oznaczało to, że aby akty prawne zostały

przyjęte w tzw. pierwszym czytaniu, Rada musiałaby zaakceptować wszystkie poprawki Parlamentu, wycofując się ze swoich zastrzeżeń. Stąd też przewodnicząca tej komisji<sup>4</sup>, po wystąpieniu prezydencji węgierskiej, zgłosiła wniosek o odroczenie głosowania na mocy art. 57 ust. 2 Regulaminu Parlamentu, który stanowi, że jeżeli Komisja poinformuje, że nie zamierza przyjąć wszystkich poprawek Parlamentu, sprawozdawca właściwej komisji może zwrócić się do Przewodniczącego Parlamentu o zawieszenie debaty. Tak też się stało, gdyż gdyby Parlament przyjął swoje stanowisko, a Komisja negatywnie odniosłaby się choćby do jednej poprawki, wówczas Rada musiałaby głosować jednomyślnie. W obliczu niepewności, co do stanowisk niektórych państw, Parlament zdecydował się wprowadzić zmiany, zgodnie z sugestią komisji właściwej, jednakże odstąpił od głosowania rezolucji legislacyjnej, aby dalej móc prowadzić dalsze konsultacje – tym razem z prezydencją polską.

## Efekty działań polskiej prezydencji związane z „sześciopakiem”

Jak już wspomniano, problem „sześciopaku” stał się nieplanowanym wcześniej priorytetem polskiej prezydencji. Zadeklarowano bowiem w „Programie polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej” (MSZ, 2011), że jako prezydencja poprowadzi tak Radę ds. Ekonomicznych i Finansowych, aby zapewnić konsekwentne stosowanie paktu stabilności i wzrostu, zakładając wcześniejsze przyjęcie „sześciopaku” w trakcie prezydencji węgierskiej. Na początku lipca 2011 r. okazało się, że do rozstrzygnięcia i uzgodnienia pozostały kwestie dotyczące:

- bardziej skutecznych i przewidywalnych *quasi* automatycznych sankcji w części prewencyjnej paktu stabilności i wzrostu wobec państw, których deficyt i dług dopiero zbliżają się do określonych pułapów,
- akceptowania, co do zasady, przez Radę rekomendacji Komisji w ramach procedury prewencyjnej i korekcyjnej paktu (kwestia odwrotnej większości kwalifikowanej),
- uwzględnienie w ocenie państw członkowskich w procedurze nierównowagi makroekonomicznej salda obrotów bieżących.

Korzystając z okresu przekazywania prezydencji, parlamentarzyści zaczęli stawiać dodatkowe żądania wobec Rady aby, między innymi, móc wzywać do Parlamentu Europejskiego ministrów finansów państw objętych procedurą nadmiernego deficytu budżetowego. W obliczu tych problematycznych kwestii polska prezydencja rozpoczęła rozmowy z Parlamentem Europejskim oraz w ramach Rady. Warto zauważyć, że na początku lipca 2011 r. wiele osób wskazywało, że „sześciopak” będzie najtrudniejszym wyzwaniem zarówno dla Rady, jak i Parlamentu. Eksperti podkreślali, że „najwięksi radykałowie w Parlamencie twierdzą, że lepiej w ogóle nie mieć tych regulacji, niż je mieć bez automatyzmu sankcji” (EurActive, 2011b). Oznaczało to bardzo silną pozycję zwolenników restrykcyjnych przepisów, którzy, mimo wielu przykładów konsekwencji

<sup>4</sup> CRE 23/06/2011 – 12.13.

kryzysu zadłużeniowego w państwach członkowskich euro, postulowali przyjęcie nawet później, ale lepszych – ich zdaniem – przepisów. Nie wskazywano wówczas żadnych terminów politycznych. Również z prawnego punktu widzenia w pierwszym czytaniu zwykłej procedury ustawodawczej nie ma żadnych ograniczeń co do czasu przyjęcia stanowiska przez Parlament Europejski oraz Radę. W konsekwencji wcale nie było pewne kiedy, i czy w ogóle, regulacje „sześciopaku” miałyby być zaakceptowane.

W celu przełamania impasu prezydencja polska zdecydowała się podjąć dyskusję na nieformalnym posiedzeniu Rady ds. ekonomicznych i finansowych, która odbyła się we Wrocławiu 16 września 2011 r. Taka formuła spotkania wyeliminowała konieczność zapewnienia jawności debaty nad projektami aktów ustawodawczych, a zapewniła możliwość otwartej wymiany poglądów i możliwości poszukiwania rozwiązania satysfakcjonującego wszystkie państwa członkowskie. Warto również zauważyć, że na klimat spotkania miała również wpływ obecność sekretarza skarbu USA Timothy Geithnera – zwolennika ekspansywnej polityki fiskalnej. Jego poglądy spotkał się z ostracyzmem ze strony unijnych ministrów finansów, co pomogło uzmysłwić zgromadzonym konieczność pilnego przyjęcia zestawu aktów prawnych wzmacniających nadzór nad finansami publicznymi w UE.

Jeśli chodzi o tzw. automatyzm decyzji Komisji odnośnie do sankcji, to warto zauważyć, że w pierwotnych wersjach projektów aktów prawnych Komisja zaproponowała nową procedurę „głosowania odwrotnego”: decyzje odnośnie do sankcji byłyby wiążące dla państwa członkowskiego pod warunkiem, że Rada nie odrzuci ich kwalifikowaną większością głosów. Chodziło w tym przypadku o ograniczenia uznaniowości w procesie egzekwowania i ograniczenie podejmowania decyzji wyłącznie ze względów politycznych, bez uwzględniania problemów ekonomicznych. Brak quasi-automatyzmu w nakładaniu sankcji mógłby doprowadzić do dotychczas występującej sytuacji, czyli dowolności sankcjonowania: duże i wpływowe państwa członkowskie mogłyby forsować swoje stanowisko wbrew ekonomicznej opinii Komisji. Parlament Europejski postulował nawet rozszerzenie tej procedury na decyzje w sprawie nieoprocentowanych depozytów (poza decyzjami o oprocentowanych depozytach i grzywnach) w ramach egzekwowania nadzoru budżetowego w strefie euro, a także na decyzje w sprawie zaleceń Komisji dotyczących stwierdzenia przez Radę niezastosowania się przez państwo członkowskie do zalecenia w sprawie planu działań naprawczych w związku z zakłóceniem równowagi makroekonomicznej. Z kolei Ministrowie finansów postulowali, aby przed obowiązywaniem tych decyzji Rada przyjmowała je kwalifikowaną większością głosów, co oznaczało, że do odrzucenia wystarczyłaby mniejszość blokująca. Niosło to jednak ryzyko, że, tak jak w odniesieniu do Francji i Niemiec, politycy-ministrowie finansów nie będą podejmowali niewygodnych dla nich decyzji. W trakcie prac nad „sześciopakiem” Francja przewodziła grupie państw przekonujących, że politycy (czyli rządy) powinni mieć więcej do powiedzenia w konfrontacji z ekspertami (czyli Komisją Europejską) w sprawie oceny perspektyw gospodarczych. Ostatecznie, dzięki zaangażowaniu polskiej prezydencji, Rada zaakceptowała pełną formułę odwrotnej kwalifikowanej większości.



W części korygującej PSW wprowadzono, na wiosek polskiej prezydencji, kompromisowe zmiany. Z jednej strony, Parlament Europejski opowiadał się za wprowadzeniem do rozporządzenia (WE) nr 1466/97 w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych (Dz.Urz. L 306, 23.11.2011, s. 12.) quasi-automatyzmu nakładania sankcji przez Komisję w przypadku niepodjęcia skutecznych działań przez państwo członkowskie na rzecz poprawy salda strukturalnego (niezbędna tzw. odwrócona kwalifikowana większość przy odrzuceniu przez Radę propozycji Komisji)<sup>5</sup>. Rozwiązanie to miało zapewnić, aby państwa prowadziły rozsądną politykę budżetową w czasach dobrej koniunktury, tak aby dysponować odpowiednią nadwyżką budżetową na czas pogorszenia warunków gospodarczych. Z drugiej strony niektóre państwa członkowskie (w tym przede wszystkim Francja) wniosowały o odstąpienie od jakichkolwiek sankcji na tym etapie, pozostawiając instytucjom unijnym jedynie wysyłanie zaleceń. Argumentowały to tym, że koncepcja spornych sankcji prewencyjnych była zbyt rewolucyjną ingerencją w suwerenność krajów euro. Ostatecznie, dzięki inicjatywom polskiej prezydencji, udało się znaleźć kompromisowe rozwiązanie, polegające na wprowadzeniu sankcji (o co zabiegał Parlament), ale które mogą być relatywnie łatwo odrzucone przez Radę zwykłą większością głosów (na czym zależało Francji).

Kolejnym punktem spornym było włączenie instytucji europejskich w dyskusję na temat sytuacji finansów publicznych państw członkowskich UE w formule tzw. dialogu gospodarczego. Parlament Europejski żądał bowiem większej przejrzystości w procesie decyzyjnym poprzez umożliwienie właściwej komisji parlamentarnej zapraszanie przewodniczącego Rady, Komisji, a w razie potrzeby również przewodniczącego Rady Europejskiej lub przewodniczącego Eurogrupy do debaty nad decyzją Rady. Jednakże Rada optowała za wprowadzeniem dobrowolności w korzystaniu z zaproszeń, gdyż tego rodzaju przesłuchania przed Parlamentem oznaczałyby dodatkowe obciążenia dla ministrów finansów oraz, co wydaje się być ważniejsze z ich punktu widzenia, wymagałyby pełnej jawności przyszłych decyzji dotyczących finansów publicznych danego państwa. Ostatecznie, w wyniku działań polskiej prezydencji, uzupełniono listę osób, które komisja właściwa Parlamentu może zaprosić w związku z przyjętą przez Radę decyzją lub zaleceniem do państwa członkowskiego o przewodniczącego Rady Europejskiej (oprócz wymienionych już przewodniczących Komisji, Rady lub Eurogrupy). Ponadto w rozporządzeniu dopisano mało restrykcyjny wymóg, który może być traktowany jako zapewnienie większej swobody ministrom finansów, że oczekuje się co do zasady, że Rada zastosuje się do zaleceń i wniosków Komisji lub publicznie wyjaśni swoje stanowisko.

---

<sup>5</sup> Art. 6 ust. 2. Poprawki Parlamentu Europejskiego przyjęte w dniu 23 czerwca 2011 r. do wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1466/97 w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych (COM(2010)0526 – C7-0300/2010 – 2010/0280(COD)) (1), Dz.Urz. C 390, 18.12.2012, s. E/121.

Odrębną kwestią był zakres przedmiotowy sprawozdań rocznych w mechanizmie ostrzegania przed nierównowagą makroekonomiczną. Pierwotny projekt Komisji kładł nacisk na kwestie narastania deficytu finansów publicznych, ale – pod presją centrolewicy w Parlamencie Europejskim – rozszerzono zakres sprawozdań rocznych o analizę sytuacji państw członkowskich z punktu widzenia salda obrotów bieżących. Komisja miała badać przyczyny wykazanych zakłóceń równowagi w kontekście utrzymujących się głębokich wzajemnych powiązań handlowych i finansowych pomiędzy państwami członkowskimi oraz efektów zewnętrznych polityki gospodarczej poszczególnych państw. Sprzeciw względem takich postanowień wyrażały Niemcy i Niderlandy, które w związku z odnotowywanymi nadwyżkami mogłyby być oficjalnie postrzegane w UE jako sprawcy nierównowagi makroekonomicznej innych państw, tym bardziej, że Francja od początku kryzysu sugerowała, że pobudzenie popytu wewnętrznego w Niemczech przez wzrost płac byłoby ozdrowieńcze dla strefy euro (Gazeta.pl, 2011). Ostatecznie, w wyniku działań polskiej prezydencji, oba państwa wycofały swoje zastrzeżenia do tej kwestii.

## **Proceduralne zakończenie prac nad „sześciopakiem” przez polską prezydencję**

Akceptacja ze strony członków Rady dla rozwiązań wszystkich powyższych problemów nastąpiła na wspomnianej nieformalnej Radzie ds. Ekonomicznych i Finansowych w dniu 19 września 2011 r. (Europa.eu, 2011a). Następnego dnia, tj. 20 września 2011 r. polska prezydencja w ramach trójstronnych spotkań wstępnie uzgodniła tekst wszystkich aktów prawnych z Parlamentem Europejskim. To pozwoliło Parlamentowi w dniu 28 września 2011 r. przyjąć uzgodnione teksty pięciu aktów prawnych wraz z rezolucjami legislacyjnymi. Oznaczało to, że to Rada, pod przywództwem Polski, ustąpiła Parlamentowi Europejskiemu i ostatecznie przyjęła, bez jakichkolwiek zmian, wersje aktów przyjętych przez Parlament w czerwcu 2011 r.

Ponadto, w porównaniu do sytuacji z 23 czerwca 2011 r., Parlament przyjął jedno zmienione stanowisko (po uzgodnieniu oczywiście jego treści z Radą) dotyczące nowelizacji rozporządzenia Rady w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (P7\_TC1-CNS(2010)0276). Główna zmiana dotyczyła wspomnianego już uzupełnienia o przewodniczącego Rady Europejskiej listy osób, które komisja właściwa Parlamentu może zaprosić w związku z decyzją Rady w sprawie nadmiernego deficytu w państwie członkowskim. Ponadto wykreślono z preambuły m.in. sformułowanie, iż „Komisja powinna odgrywać ważniejszą rolę w procedurze wzmocnionego nadzoru. Obejmuje ona odnoszące się do poszczególnych państw członkowskich oceny, monitorowanie, w tym inspekcje i zalecenia”. Zmiany te wskazują na chęć ze strony państw członkowskich osłabienia pozycji Komisji w całym procesie. Ostatecznie w dniu 4 października 2011 r. Rada ds. Ekonomicznych i Finansowych (Dok. Nr 14890/11, 2011) na swoim formalnym spotkaniu po przeprowadzonej debacie (Europa.eu, 2011b) uzgodniła politycznie „sześciopak” (Dok. Nr 14998/11, 2011), który został przez nią formalnie przyjęty 8 listopada 2011 r. (Dok. nr 16443/11, 2011, Dok. Nr 16446/11,

2011). Formalne potwierdzenie ustaleń między Parlamentem Europejskim i Radą nastąpiło 16 listopada 2011 r.

## Podsumowanie

Na podstawie przeprowadzonej analizy dwóch przypadków można podjąć próbę oceny wybranych działań polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. Jeśli chodzi o wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020, to z perspektywy zamknięcia rozmów i pozytywnego efektu dla Polski i całej UE można uznać, że sposób ich rozpoczęcia przyczynił się do ostatecznego sukcesu. W połowie listopada 2011 r. Rada ds. Ogólnych ustaliła (Dok. nr 16836/11, 2011), że na podstawie wówczas przeprowadzonych dyskusji właściwa faza negocjacji mogła się rozpocząć już w styczniu 2012 podczas duńskiej prezydencji. Nie było bowiem potrzeby ponownej identyfikacji problemów i stanowisk państw członkowskich, co zdecydowanie należy zaliczyć na poczet prezydencji polskiej. Warto również zauważyć, że prace z drugiej połowy 2011 r. zostały pozytywnie ocenione przez Radę Europejską (której nie przewodniczyła przecież Polska) poprzez m.in. wezwanie kolejnej prezydencji do przyspieszenia działań w celu zapewnienia przyjęcia wieloletnich ram finansowych do końca 2012 r. Wydaje się, że główny cel Polski, tj. przygotowanie wszystkich partnerów na scenariusz, który najbardziej odpowiadał Polsce, został ostatecznie zrealizowany (Dowgielewicz, 2012, s. 18.).

Z punktu widzenia operacyjnego i możliwości negocjowania ostatecznych wersji WRF rozwiązanie polegające na rozpoczęciu negocjacji było optymalne dla Polski. Po pierwsze, w trakcie wstępnego analizowania nowych aktów prawnych dotyczących wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020 Polska ukierunkowała dyskusję na kwestie dotyczące zakresu wsparcia, pomijając sprawy związane z kwotami przeznaczonymi na poszczególne działania. Konsekwencją tego była możliwość efektywnego i skutecznego uczestnictwa w negocjacjach w trakcie kolejnych prezydencji już bez piętna kraju zarządzającego procesem decyzyjnym w UE.

Za sukces prezydencji Polski można również uznać zakończenie negocjacji nt. „sześciopaku”. Mimo że sprawa ta nie była wpisana jako priorytet do zrealizowania w drugim półroczu 2011 r., to została ona potraktowana jako jedno z ważniejszych zadań polskiej prezydencji. Polska nie mogła się w jakiś specjalny sposób przygotować do tego problemu, gdyż o nieprzyjęciu przez Parlament Europejski węgierskiej propozycji kompromisowej dowiedziała się na tydzień przed 1 lipca 2011 r. Należy również zwrócić uwagę na okoliczności polityczne. Po pierwsze „sześciopak” dotyczy w głównej części państw członkowskich strefy euro, do których Polska nie należy. W konsekwencji, mimo przewodzeniu m.in. Radzie ds. Ekonomicznych i Finansowych, Polska nie brała udziału w posiedzeniach grupy Euro+. Po drugie, omawiana kwestia była szeroko dyskutowana przez ekspertów i dziennikarzy, co również ograniczało pole manewru dla nieformalnych rozmów na Radzie ds. Spraw Ekonomicznych i Finansowych. W konsekwencji zdecydowanie bardzo dobrym rozwiązaniem było przeprowadzenie głównej debaty i osiągnięcie kompromisu w trakcie nieformalnego posiedzenia Rady we Wrocławiu.

Z punktu widzenia Unii Europejskiej to porozumienie stanowiło silny sygnał dla inwestorów i rynków finansowych. Świadczyło ono niezbicie o tym, iż Unia i jej instytucje są zdolne do wspólnego działania, a Europa jest w stanie odpowiadać w sposób zdecydowany na pojawiające się wyzwania. Wydaje się również słuszną teza komisarza J. Lewandowskiego, który stwierdził, że przyjęcie pakietu będzie stanowiło „bezpiecznik”, który utrudni podział Europy na „dwie prędkości” – na strefę euro i pozostałe państwa członkowskie. Jest to ważne tym bardziej, że podczas sierpniowego szczytu Niemiec i Francji w Paryżu w 2011 r. zaproponowano m.in. utworzenie wspólnego rządu gospodarczego dla strefy euro, na czele którego miałby stać przewodniczący Rady Europejskiej, Herman Van Rompuy. Polska, która nie jest członkiem strefy euro sprzeciwia się dzieleniu UE na strefę euro i pozostałe państwa.

Podsumowując można stwierdzić, że polska prezydencja wypełniła swoją rolę sprawnego przewodniczącego Rady UE: potrafiła zarówno tak ukierunkować dyskusję nad wieloletnimi ramami finansowymi na lata 2014–2020, że w ostatniej rundzie rozmów osiągnęła w zasadzie wszystkie swoje pierwotne cele i zamierzenia, jak i rozwiązała konflikt między instytucjami europejskimi oraz w samej Radzie w sprawie „sześciopaku”. Można zatem ocenić, że Polska dała się poznać jako w pełni wartościowy partner europejski, co powinno pomóc wzmocnić jej pozycję w Unii Europejskiej. Można oczywiście mieć wątpliwości jak polska prezydencja przysłużyła się bezpośrednio dla rozwoju gospodarczego i społecznego w kraju lub też rozwiązania konkretnych problemów, jednakże należy podkreślić, że formuła przewodzenia w Radzie w zasadzie uniemożliwia realizację swoich partykularnych interesów.

## Bibliografia

A7-0178/2011, *Sprawozdanie w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1466/97 w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych*, (COM(2010)0526 – C7-0300/2010 – 2010/0280(COD)).

A7-0179/2011, *Sprawozdanie w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1467/97 w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu*, (COM(2010)0522 – C7-0396/2010 – 2010/0276(CNS)).

A7-0180/2011, *Sprawozdanie w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie skutecznego egzekwowania nadzoru budżetowego w strefie euro*, (COM(2010)0524 – C7-0298/2010 – 2010/0278(COD)).

A7-0182/2011, *Sprawozdanie w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie środków egzekwowania korekty nadmiernych zaburzeń równowagi makroekonomicznej w strefie euro*, (COM (2010) 0525 – C7-0299/2010 – 2010/0279(COD)).

A7-0183/2011, *Sprawozdanie w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zapobiegania zaburzeniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania*, (COM(2010)0527 – C7-0301/2010 – 2010/0281(COD)).

A7-0184/2011, *Sprawozdanie w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Rady w sprawie wymogów dotyczących ram budżetowych w państwach członkowskich*, (COM(2010)0523 – C7-0397/2010 – 2010/0277(NLE)).



Ambroziak, A.A., (2000a), *Stosunki Wspólnoty Europejskiej z państwami Afryki, Karaibów i Pacyfiku (I)*, Biuletyn Informacyjny – Wspólnoty Europejskiej, IKC HZ, Nr 9/2000.

Ambroziak, A.A., (2000b), *Stosunki Wspólnoty Europejskiej z państwami Afryki, Karaibów i Pacyfiku (II)*, Biuletyn Informacyjny – Wspólnoty Europejskiej, IKC HZ, 10/2000.

Ambroziak, A.A., (2012), *Presidency of the Council of the European Union – Institutional Governance or Political Process*, Yearbook of Polish European Studies, Centre for Europe, University of Warsaw, No 15/2012.

Ambroziak, A.A., (red.) (2011), *Proces decyzyjny w Unii Europejskiej*, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Warszawa.

COM(2002) 668, *Commission of the European Communities, Communication from the Commission to the Council and the European Parliament. Strengthening the co-ordination of budgetary policies*, Brussels, 27.11.2002.

Dok. Nr 10191/11, (2011), 3088 *posiedzenie Rady. Sprawy gospodarcze i finansowe*, Bruksela, 17.05.2011, Komunikat prasowy.

Dok. Nr 10595/11, (2011), 3100 *posiedzenie Rady. Sprawy gospodarcze i finansowe*, Bruksela, 20.06.2011, Komunikat prasowy.

Dok. nr 13019/11, (2011), 3107. *Posiedzenie Rady. Sprawy Ogólne*, Bruksela, 18.07.2011, Komunikat prasowy.

Dok. nr 13127/11, (2011), *Wieloletnie ramy finansowe. Dokument dotyczący informacji technicznych dostarczonych w ramach grupy przyjaciół procedencji*, Bruksela, 6.09.2011.

Dok. nr 13587/11, (2011), 3109. *Posiedzenie Rady. Sprawy Ogólne*, Bruksela 12.09.2011, Komunikat prasowy.

Dok. nr 14492/1/03 REV 1, (2003), *2546th Council meeting, Economic and Financial Affairs, Presse 320*, Brussels, 25.11.2003.

Dok. nr 14890/11, (2011), 3115. *Posiedzenie Rady. Sprawy gospodarcze i finansowe*, Luksemburg, 4.10.2011, Komunikat prasowy.

Dok. nr 14998/11, (2011), *Council of the European Union, Council confirms agreement on economic governance*, Luxembourg, 4.10.2011.

Dok. nr 16443/11, (2011), 3122. *Posiedzenie Rady. Sprawy gospodarcze i finansowe*, Bruksela, 8.11.2011, Komunikat prasowy.

Dok. nr 16446/11, (2011), *Council of the European Union, Economic Governance: Council adopt legal texts*, Brussels, 8.11.2011.

Dok. nr 16836/11, (2011), 3125. *Posiedzenie Rady do Spraw Ogólnych*, Bruksela, 15.11.2011, Komunikat prasowy.

Dok. nr 17448/1//11, (2011), *Wieloletnie ramy finansowe (2014–2020) – Sprawozdanie z postępu prac w Radzie w drugiej połowie 2011 r.*, Bruksela, 1.12.2011.

Dok. nr 6514/11, (2011), 3067 *posiedzenie Rady, Sprawy gospodarcze i finansowe*, Bruksela, 15.02.2011, Komunikat prasowy.

Dok. nr 7619/1/05 REV 1, (2005), *Rada Europejska, Konkluzje Prezydencji, 22–23 marca 2005 r.*

Dok. nr 7960/11, (2011), 3076 *posiedzenie Rady, Sprawy gospodarcze i finansowe*, Bruksela, 15.03.2011, Komunikat prasowy.

Dowgielewicz, M., (2012), *Działania polskiego przewodnictwa w obliczu kryzysu w strefie euro, Prezydencja w Radzie Unii Europejskiej. Bilans polskich doświadczeń*, Materiały z Konferencji KSAP, 11.01.2012, Krajowa Szkoła Administracji Publicznej, Warszawa.

Dz. U. L 165, 3.07.2003, s. 29., *Council Decision of 3 June 2003 on the existence of an excessive deficit in France — application of Article 104(6) of the Treaty establishing the European Community*, 2003/487/EC.

Dz. U. L 174, 7.07.2005, s. 5., *Rozporządzenie Rady (WE) nr 1056/2005 z dnia 27 czerwca 2005 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1467/97 w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu*.

Dz. U. L 183, 13.7.2007, s. 23., *Decyzja Rady z dnia 5 czerwca 2007 r. uchylająca decyzję 2003/89/WE w sprawie istnienia nadmiernego deficytu w Niemczech*, 2007/490/WE.

Dz. U. L 209, 2.08.1997, s. 1, *Rozporządzenie (WE) nr 1466/97 w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych*.

Dz. U. L 209, 2.08.1997, s. 6., *Rozporządzenie (WE) nr 1467/1997 w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu*.

Dz. U. L 276 z 20.10.2010, s. 1., *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 911/2010 z dnia 22 września 2010 r. w sprawie europejskiego programu monitorowania Ziemi (GMES) i początkowej fazy jego realizacji (lata 2011–2013)*.

Dz. U. L 317, 15.12.2000, s. 3., *Umowa o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku z jednej strony a Wspólnotą Europejską i jej Państwami Członkowskimi z drugiej strony*, podpisana w Kotonu 23 czerwca 2000 r.

Dz. U. L 34, 11.2.2003, s. 16., *Council Decision of 21 January 2003 on the existence of an excessive deficit in Germany — Application of Article 104(6) of the Treaty establishing the European Community* (2003/89/EC).

Dz. U. L 406 z 30.12.2006, s. 1., *Rozporządzenie (WE) nr 1927/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. ustanawiające Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji*.

Dz. U. L 68, 8.03.2007, s. 3, *Decyzja Rady z dnia 30 stycznia 2007 r. uchylająca decyzję 2003/487/WE w sprawie istnienia nadmiernego deficytu we Francji*, 2007/154/WE.

Dz. U. L 90, 30.3.2007, s. 58., *Decyzja Rady z dnia 27 marca 2007 r. powołująca Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej oraz przyznająca mu określone korzyści*, 2007/198/Euratom.

Dz. Urz. C 139, 14.06.2006, s. 1., *Decyzja o ujęciu środków funduszu w budżecie ogólnym UE: pkt. 28: Porozumienie międzyinstytucjonalne pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej i należytego zarządzania finansami*.

Dz. Urz. C, 2.08.1997, s. 1., *Resolution of the European Council on the stability and Growth Pact*, Amsterdam 17.06.1997.

Dz. Urz. L 174, 7.07.2005, s. 1., *Rozporządzenie Rady (WE) Nr 1055/2005 z dnia 27 czerwca 2005 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1466/97 w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych*.

Dz. Urz. L 209, 2.08.1997, s. 1., *Rozporządzenie nr 1466/1997 z 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowej oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych*.

Dz. Urz. L 209, 2.08.1997, s. 6., *Rozporządzenie nr 1467/1997 w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu*.

Eu2011.hu, (2011a), <http://www.eu2011.hu/hir/council-agreement-economic-governance-package>, dostęp: 2.08.2013.

Eu2011.hu (2011b), <http://www.eu2011.hu/news/package-six-legislative-proposals-council-supports-presidency>, dostęp: 2.08.2013.

- Eu2011.hu, (2011c), <http://www.eu2011.hu/news/package-six-proposals-council-offers-compromise-parliament>, dostęp: 2.08.2011.
- Eu2011.hu, (2011d), <http://www.eu2011.hu/news/six-pack-presidency-hopes-first-reading-agreement>, dostęp: 2.08.2013.
- EUBusiness, (2011), *Britain finds more friends against EU spending*, 12.09.2011, <http://www.eubusiness.com/news-eu/budget-politics.c4h> dostęp: 30.07.2013,
- EUCO 2/11 REV 1, *Konkluzje Rady Europejskiej*, 4.02.2011, Bruksela, 8.03.2011.
- EUCO 13/10, *Konkluzje Rady Europejskiej*, Bruksela, 17.06.2010.
- EUCO 139/1/11, *Konkluzje Rady Europejskiej*, 9.12.2011, Bruksela, 25.01.2012.
- EurActive, (2011a), *List unijnych „biedaków” w obronie polityki spójności*, 17.05.2011, <http://www.euractiv.pl/gospodarka/artukul/list-unijnych-biedakow-w-obronie-polityki-spojności-002638> dostęp: 30.07.2013.
- EurActive, (2011b), *Rozmowa z Jackiem Saryusz-Wolskim europosem PO/EPL*, 14.07.2011, <http://www.euractiv.pl/prezydencja/wywiad/jacek-saryusz-wolski-tzw-szeciopak-trudnym-zadaniem-prezydencji-002812> dostęp 3.08.2013.
- Euroinside, (2011), *Less EU and more euro area after a German model with British ornament and a French facon*, 3.01.2011, <http://www.euinside.eu/en/analyses/less-eu-and-more-eurozone-after-the-german-model-with-british-ornament> dostęp: 30.07.2013,
- Europa.eu, (2010), *Strengthening Economic Governance In the EU. Report of the Task Force to the European Council*, Brussels, 21.12.2010, [http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms\\_Data/docs/pressdata/en/ec/117236.pdf](http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/117236.pdf) dostęp: 2.08.2013.
- Europa.eu, (2011a), *Presidency Statement, Communication on the agreement on economic governance package for the EU*, [http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms\\_data/docs/pressdata/en/ecofin/124640.pdf](http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/124640.pdf) dostęp: 3.08.2011.
- Europa.eu, (2011b), *Background. Economic and Financial Affairs Council*, 4.10.2011 in Luxembourg, Brussels, 20.09.2011, [http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms\\_Data/docs/pressData/en/ecofin/124828.pdf](http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ecofin/124828.pdf) dostęp: 3.08.2013.
- Gazeta.pl, (2011), *Minister Rostowski z sześciopakiem na Ecofin*, 16.09.2011, [http://pieniadze.gazeta.pl/Gospodarka/1,122003,10297206,Minister\\_Rostowski\\_z\\_szesciopakiem\\_na\\_Ecofin.html](http://pieniadze.gazeta.pl/Gospodarka/1,122003,10297206,Minister_Rostowski_z_szesciopakiem_na_Ecofin.html) dostęp: 3.08.2013.
- Gov.uk, (2010), *Letter to President of European Commission*, 18.12.2010, <https://www.gov.uk/government/news/letter-to-president-of-european-commission> dostęp: 30.07.2010.
- Gov.uk, (2011), *EU Budget: „We need to spend better not to spend more”*, 12.09.2011, <https://www.gov.uk/government/news/eu-budget-we-need-to-spend-better-not-to-spend-more> dostęp: 30.07.2013,
- KOM(2004) 581, *Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego – Wzmocnienie zarządzania gospodarczego i wyjaśnienie wykonania Paktu na rzecz Stabilności i Wzrostu*, Bruksela, 3.09.2004.
- KOM(2010) 250, *Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Zacieśnienie koordynacji polityki gospodarczej*, Bruksela, 12.05.2010.
- KOM(2010) 367, *Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Wzmocnienie koordynacji polityki gospodarczej w interesie stabilności, wzrostu gospodarczego i zatrudnienia – Narzędzia na rzecz silniejszego zarządzania gospodarczego w UE*, Bruksela, 30.06.2010.

KOM(2011) 398, *Projekt rozporządzenia Rady określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020*, Bruksela, 29.06.2011.

KOM(2011) 500, *Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Budżet z perspektywy „Europy 2020”, Część I, Część II*, Bruksela, 29.06.2011.

Mendez, C., Bachter J., Wisłade F., (2011), *A Budget and Cohesion Policy for Europe 2020: Let the Negotiations Begin*, EoRPA Paper 11/4, University of Strathclyde, European Policy Research Paper, No 81, November 2011.

MSZ, (2011), *Program polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, 1 lipca 2011 r. – 31 grudnia 2011 r.*, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Warszawa.

MSZ, (2012), *Stanowisko Rzeczypospolitej Polskiej ws. Pakietu Wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020*, przyjęte przez Komitet do Spraw Europejskich w dniu 2 stycznia 2012 r., Ministerstwo Spraw Zagranicznych, <http://www.msz.gov.pl/resource/620888e6-006a-4fc8-b077-b36c1b0af7a7:JCR> dostęp: 31.07.2013.

P7\_TC1-CNS(2010)0276, *Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w dniu 28 września 2011 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Rady (UE) zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1467/97 w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu*.

PAP, (2011a), *W Sopocie początek rozmów o budżecie UE na lata 2014–2020*, 28.07.2011, [http://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/1,114873,10025902,W\\_Sopocie\\_poczatek\\_rozmow\\_o\\_budziecie\\_UE\\_na\\_lata\\_2014\\_2020.html](http://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/1,114873,10025902,W_Sopocie_poczatek_rozmow_o_budziecie_UE_na_lata_2014_2020.html) dostęp: 30.07.2013.

PAP, (2011b), *List 13 państw w obronie polityki spójności*, 14.05.2011, <http://www.money.pl/gospodarka/unia-europejska/wiadomosci/arttykul/list;13;panstw;w;obronie;polityki;spojnosci,33,-1,829473.html> dostęp 30.07.2013.

PAP, (2011c), *Płatnicy netto przeciwko strukturze budżetu UE*, 12.09.2011, <http://wiadomosci.onet.pl/swiat/platnicy-netto-przeciwko-strukturze-budzetu-ue/xc55g> dostęp: 30.07.2013.

Reuters, (2010a), *Britain, France, Germany and other European Union countries will publish a letter on Saturday that calls for a freezing of the EU budget at least until 2020*, British

*Prime Minister David Cameron said on Friday*, 17.12.2010, <http://www.reuters.com/article/2010/12/17/us-eu-budget-idUSTRE6BG34Z20101217> dostęp: 30.07.2013.

Reuters, (2010b), *France, Germany, UK, others urge EU budget freeze*, 18.12.2010, <http://www.reuters.com/article/2010/12/18/france-eu-budget-idUSLDE6BH02620101218>, dostęp: 30.07.2013.

SEC(2011) 867, *Commission Staff Working Paper, The addend value of the EU budget, Accompanying the document Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, A budget for Europe 2020*, Brussels, 29.06.2011.

SEC(2011) 868, *Commission Staff Working Paper, A Budget for Europe 2020: the current system of funding, the challenges ahead, the result of stakeholders consultation and different options on the main horizontal and sectoral issues. Accompanying the document Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, A budget for Europe 2020*, Brussels, 29.06.2011.

The Guardian, (2010), *David Cameron in EU budget freeze pact with France and Germany*, 17 December 2010, <http://www.theguardian.com/politics/2010/dec/17/david-cameron-eu-budget-freeze> dostęp: 30.07.2013,

Węc, J.J., (2012), *Bilans polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej*, Przegląd Zachodni, nr 2/2012.